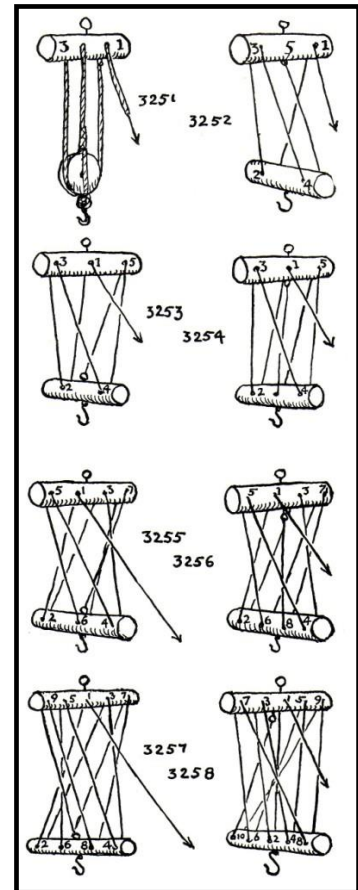

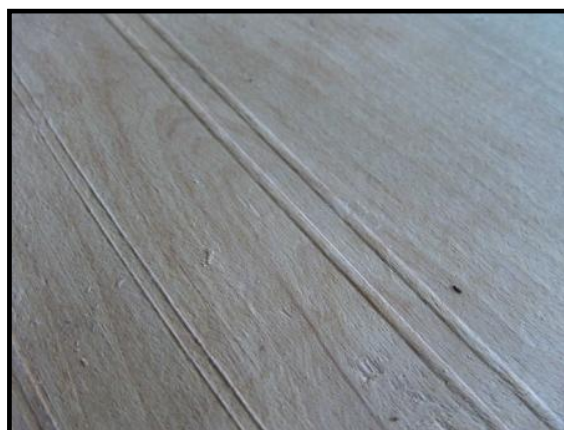
April 2015

In de bijdrage in het februari-nummer staat een plaatje van een takel met 3+3 schijven in de *wieg*-configuratie. Zoals gezegd heeft haaks inscheren voordelen ten opzichte van simpelweg evenwijdig doorhalen van de hijsdraad. Hoe zwaarder de hijslast des te makkelijker het is te werken met blokken met meer schijven. Daar is wel een grens aan: elke schijf veroorzaakt wrijving die door de werklui moet worden overwonnen. Daar komt nog bij dat voor iedere extra schijf tientallen meters extra hijsdraad moet worden doorgehaald! In de werkplaatsen van molenbouwers vinden we daarom (oude) hijsblokken met maximaal vijf schijven. *The Ashley Book of Knots* beschrijft een kleine 4000 knopen en andere toepassingen van touwwerk in de (klassieke) scheepvaart. De in februari gegeven foto komt overeen met nummer 3254.

Een windhoutzaagmolen doet in zekere zin maar het halve werk: timmerlui, meubelmakers en constructiebouwers moeten de balken en planken nog afwerken tot passend en glad bouw materiaal. Dat neemt niet weg dat de molenaars er een eer in strekken onze halfproducten zo netjes mogelijk af te leveren. Vroeger was de eerste stap daartoe de aankoop van de stammen zo zorgvuldig mogelijk te doen, dus uit bossen met een onverdachte geschiedenis. Wij moeten het meestal doen met krijgertjes uit een omgeving met allerlei menselijke activiteit en de daaruit volgende verontreinigingen in het hout (spijkers, steentjes en dergelijke). Veel van dat spul komen we al tegen bij het zagen.

Met een beetje geluk is de schade aan een tand beperkt tot een afname van de zetting. De zaag blijft dan wel in het spoor, maar het zaagvlak toont de sporen onverbiddelijk. In een ernstiger geval wordt een spijker midden in een fraaie plank gewoon doorgezaagd en dan is het wel zonde zo'n plank eerst te delen dan een lat met de spijker eruit te zagen en vervolgens de twee helften weer tegen elkaar te lijmen. Bij een andere methode wordt de spijker uitgehakt en de schade hersteld met een ingelijmde prop van het zelfde hout. Dan blijft alleen een "ambachtelijke" verkleuring door de inwerking van de boomsappen op het ijzer over.

Het kan ook gebeuren dat Laurens de verontreiniging pas ontdekt als hij een plank vandikte maakt. Er wordt dan een stukje uit een of beide messen geslagen en bij alle volgende bewerkingen ontstaat er een klein ruggetje op de plank. Met een trucje is een voorlopige oplossing mogelijk: verschuif een van de twee messen een stukje, zodat een gaaf stuk van het tweede mes het ruggetje ten gevolge van het eerste mes verwijdert. Weghalen met een schraapstaal is soms wel zo makkelijk.

Op windstille dagen wordt het drukker in de werkplaats om allerhande grote en kleine houten dingen te maken. Zo heeft Jan een aantal grote weefnaalden om eendenkooien mee te vlechten. Iepenhout, dat zowel glad als slijtvast is, is hier de beste keuze. Het paddenstoelvormige handvat maakt het mogelijk zowel een opening te wrikken als de vlechtstreng met het oog door het werkstuk te weven.

Met de schuimvorming op het water tengevolge van de stormachtige noordenwind kwamen meerdere schuimstrepen door de Ee langs de molen drijven. Een deel van de watervervuiling buigt naar het westen af, het balkgat in en het zwaardere materiaal bezinkt in de zuidwestelijke hoek. Het standvastige schuim bestaat waarschijnlijk uit eiwitresten van de afbraak van organisch materiaal die na de winter weer op gang komt.

Bij diverse gelegenheden heeft Banzai-John bij De Jager demonstraties gegeven van wat met een kettingzaag mogelijk is met allerlei stukken boom. Met beitels, gutsen en ander klein gereedschap maakte hij een bijzonder fraai stuk geïnspireerd op muziekattributen ter gelegenheid van de verjaardag van Hiltse, de vrouw van Laurens.

